

Jaarverslag 2024

Rekenkamer Wijchen

Voorwoord

Graag bieden wij u hierbij het jaarverslag 2024 van de Rekenkamer Wijchen aan. In dit verslag blikken we terug op onze activiteiten van het afgelopen jaar en geven we inzicht in de financiële verantwoording.

2024 was een bijzonder jaar voor de Rekenkamer: het was het eerste jaar waarin wij als Rekenkamer in deze samenstelling daadwerkelijk onderzoeken hebben uitgevoerd en afgerond. We zijn gestart met drie onderzoeken: naar de effectiviteit van het armoedebeleid, naar omgevingsparticipatie en tot slot namen wij deel aan het landelijke DoeMee-onderzoek naar de Energiebesparingsplicht. Het uitvoeren van deze eerste onderzoeken was spannend maar we zijn tevreden met het resultaat. Met onze bevindingen en aanbevelingen hopen wij een waardevolle bijdrage te hebben geleverd aan de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad van Wijchen.

In de samenwerking met de gemeenteraad hebben wij veel belang gehecht aan goede en regelmatige afstemming. Via de klankbordgroep is er op constructieve wijze contact geweest met raadsleden over de voortgang van onderzoeken en over bredere ontwikkelingen rondom rekenkamerwerk.

De komende periode blijven wij ons inzetten voor een onafhankelijke, kritische én opbouwende benadering van het gemeentelijk beleid en bestuur. We danken de raad voor het vertrouwen en de samenwerking in het afgelopen jaar en kijken uit naar een verdere verdieping van onze rol in 2025.

Met vriendelijke groet namens de Rekenkamer,

Ron Soehawan
Voorzitter Rekenkamer Wijchen

Leden van de Rekenkamer v.l.n.r.: Karin Homan, Ron Soehawan, Paula den Hartogh

Jaarverslag in één oogopslag

Onderzoek	Start	Oplevering	Bestuurlijke agendering
Effectiviteit Armoedebeleid	Mei 2024	November 2024	Raadsvergadering 17 april 2025
Omgevingsparticipatie	Juli 2024	November 2024	Raadsvergadering 26 juni 2025
Energiebesparingsplicht	Januari 2024	Oktober 2024	Raadsvergadering 26 juni 2025

Overleggen	Hoofddoel	Aantal keren
Rekenkamer (intern)	Voortgang lopende onderzoeken	10
Klankbordgroep	Aansluiten bij behoefte gemeenteraad	2
Auditcommissie	Advisering en afstemming	3
Regionaal (extern)	Versterken regionale samenwerking	3

Rekenkamer-lid	Datum benoeming	Einde termijn	Herbenoembaar
Ron Soehawan (voorzitter)	1 juli 2023	1 juli 2029	Ja
Paula den Hartogh (lid)	1 juli 2023	1 juli 2029	Ja
Karin Homan (lid)	1 juli 2023	1 juli 2029	Ja

Omschrijving	Begroot 2024 (€)	Realisatie 2024 (€)	Verschil (€)
Presentiegeld + reiskosten leden Rekenkamer	15.600	15.721	-121
Lidmaatschap van de NVRR	410	425	-15
Onderzoek 1: Effectiviteit armoedebeleid	25.150	16.000	9.150*
Onderzoek 2: Omgevingsparticipatie	11.150	4.580	6.570*
Onderzoek 3: DoeMee-Onderzoek energiebesparingsplicht	500	500	0
Overig	390	0	390
Totaal	**53.200**	**37.226**	**15.974**

**Toelichting op de verschillen bij onderzoek 1 en 2*
Het verschil tussen de begrote en gerealiseerde kosten bij onderzoek 1 (Effectiviteit armoedebeleid) en onderzoek 2 (Omgevingsparticipatie) is te verklaren doordat de eindafrekening van beide onderzoeken pas in 2025 heeft plaatsgevonden, bij de oplevering van het eindproduct. Hierdoor is een deel van de kosten niet in 2024, maar pas in 2025 in rekening gebracht.

Inhoud

1. Inleiding 1
2. Uitgangspunten werkwijze Rekenkamer 1
Onze taak 1
Onze missie 1
Onze werkwijze 1
Onze selectiecriteria 2
2. Rekenkameronderzoeken in 2024 3
2.1 Effectiviteit armoedebeleid 3
2.2 Omgevingsparticipatie 4
2.3 Landelijk DoeMee-onderzoek Energiebesparingsplicht 4
3. Vergaderingen en andere activiteiten 6
3.1 Vergaderjaar 2024 6
3.2 De Klankbordgroep 6
3.3 Leden klankbordgroep 6
3.2 Overige producten 6
4. Personele bezetting 8
5. Financiële verantwoording 8

1. Inleiding

Met dit jaarverslag legt de Rekenkamer Wijchen verantwoording af over de werkzaamheden en uitgaven in 2024. Het biedt inzicht in de uitvoering van de wettelijke taken van de Rekenkamer.

- Hoofdstuk 2 presenteert de uitgangspunten voor de werkwijze van de Rekenkamer
- Hoofdstuk 3 presenteert de onderzoeken die in 2024 zijn uitgevoerd.
- Hoofdstuk 4 gaat in op de vergaderingen en overige werkzaamheden.
- Hoofdstuk 5 beschrijft de personele bezetting van de Rekenkamer.
- Hoofdstuk 6 bevat de financiële verantwoording voor de besteding van de middelen.

2. Uitgangspunten werkwijze Rekenkamer

Onze taak

De Rekenkamer geeft invulling aan de taken die vallen onder de gemeentewet (artikel 81a t/m 81k en artikel 182 t/m 185), te weten de verankerde taak om onderzoek te doen naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid.

Onze missie

De Rekenkamer ondersteunt de gemeenteraad bij zijn kaderstellende en controlerende taak. En helpt de raad bij het verder uitdiepen, het vergroten van inzichten, versterken van de controle en het stellen van kaders. De Rekenkamer wil bijdragen aan meer inzicht in de prestaties en waar nodig aanbevelingen doen voor de toekomst.

Onze werkwijze

De Rekenkamer voert daartoe onderzoeken uit en bepaalt vanuit haar onafhankelijkheid zelf welke onderwerpen worden onderzocht en hoe het onderzoek wordt ingericht. Hierover rapporteert zij aan de gemeenteraad. Het werk van de Rekenkamer is relevant, noodzakelijk en kwalitatief hoogwaardig. De Rekenkamer laat zich hierbij leiden door een aantal principes:

- Zij staat in verbinding met de gemeente
- Zij werkt zorgvuldig en is opbouwend in haar adviezen
- Zij verbreedt het beeld van de bestuurders en voedt het debat
- Zij is van toegevoegde waarde

Onze selectiecriteria

De Rekenkamer laat zich leiden door de volgende criteria bij het maken van onderwerpkeuzes:

1. Het onderwerp raakt de burger.
2. Er is sprake van grote financiële en/of maatschappelijke belangen en dus grotere risico's.
3. Er is behoefte aan meer effectiviteit, doelmatigheid en rechtmatigheid.
4. Het te verrichten onderzoek is nieuw. Dat wil zeggen dat er recentelijk geen vergelijkbaar onderzoek is verricht over het betreffend onderzoeksonderwerp. Noch dat het onderzoeksonderwerp deel uitmaakt van staand onderzoek of onderdeel is van bestaand beleid.
5. Bij de keuze dient er sprake te zijn van een evenwichtige spreiding tussen het fysieke en sociaal domein.
6. Het onderzoek moet passen binnen de taakopdracht van de Rekenkamer.

2. Rekenkameronderzoeken in 2024

De Rekenkamer heeft in 2024 de volgende onderzoeken laten uitvoeren:

1. De effectiviteit van het armoedebeleid in Wijchen
2. De wijze waarop omgevingsparticipatie
3. De deelname aan het landelijke DoeMee-onderzoek naar de Energiebesparingsplicht

In dit hoofdstuk wordt per onderzoek ingegaan op de aanleiding, de opzet, de belangrijkste bevindingen en de aanbevelingen die de Rekenkamer op basis daarvan heeft gedaan aan de gemeenteraad.

2.1 Effectiviteit armoedebeleid

Het eerste onderzoek dat de Rekenkamer Wijchen in 2024 uitvoerde, richtte zich op de effectiviteit van het armoedebeleid in de gemeente Wijchen. Dit onderzoek werd opgenomen in het Jaarplan 2024 naar aanleiding van suggesties uit de raad en het overleg met de klankbordgroep. Het onderzoek besteedde bijzondere aandacht aan kinderarmoede en had als doel om te achterhalen in hoeverre de armoedeaanpak erin slaagt om Wijchense huishoudens in (dreigende) armoede – en specifiek kinderen – te bereiken en effectief te ondersteunen.

Op basis van een combinatie van documentanalyse en gesprekken met inwoners, uitvoerders, partners, beleidsmedewerkers, de portefeuillehouder en raadsleden werd een breed beeld gevormd van het armoedebeleid.

De Rekenkamer concludeerde onder meer dat er goed zicht is op de verstrekte ondersteuning, maar dat inzicht ontbreekt in het profiel van inwoners die géén gebruik maken van regelingen, terwijl zij daar mogelijk wel recht op hebben. Ook bleek dat het aanvragen van ondersteuning als complex wordt ervaren en dat de hulp, hoewel waardevol, vaak niet voldoende is om structurele oorzaken van armoede aan te pakken. Daarnaast bleek dat de raad onvoldoende mogelijkheden heeft om te sturen op effectiviteit, doordat inzicht in maatschappelijke effecten en alternatieve beleidskeuzes beperkt is.

Op basis van deze bevindingen formuleerde de Rekenkamer vier aanbevelingen:

1. Vergroot het inzicht in het niet-bereik van armoederegelingen door te onderzoeken hoeveel mensen geen gebruik maken van beschikbare ondersteuning en waarom.

2. Vergroot de effectiviteit door meer ruimte te bieden voor maatwerk, zodat consulenten – binnen wettelijke kaders – beter kunnen inspelen op achterliggende oorzaken van armoede, en stimuleer samenwerking met partners.

3. Ontwikkel een leer- en verbetercyclus waarin samen met partners en andere gemeenten kennis gedeeld en beleid doorontwikkeld kan worden.

4. Werk het beleidsplan “Geldzorgen, armoede en schulden” verder uit in een uitvoeringsplan met scenario’s, mogelijke interventies en de daaraan verbonden kosten, om de raad beter in staat te stellen keuzes te maken.

Met dit onderzoek heeft de Rekenkamer beoogd om de raad beter toe te rusten voor zijn kaderstellende en controlerende taak en bij te dragen aan een armoedebeleid dat

inwoners van Wijchen daadwerkelijk perspectief biedt op een structureel betere leefsituatie.

2.2 Omgevingsparticipatie

Het tweede onderzoek in 2024 richtte zich op het gemeentelijke beleid en de werkwijze rond omgevingsparticipatie. Dit onderwerp kwam op de agenda na signalen uit de raad en werd in overleg met de klankbordgroep opgenomen in het Jaarplan 2024. De aanleiding voor het onderzoek lag in de actualiteit van het thema, mede door de inwerkingtreding van de Wet versterking participatie op decentraal niveau op 1 januari 2025. De centrale vraag was hoe het beleid en de praktijk van omgevingsparticipatie in Wijchen zijn vormgegeven en op welke punten verbetering mogelijk is.

De Rekenkamer constateerde dat de gemeente stappen heeft gezet, bijvoorbeeld met de actualisering van participatiewijzers en het in 2024 vastgestelde beleid voor participatie en cocreatie. Toch bleek dat er verdere concretisering nodig is, zeker in het licht van de nieuwe wetgeving. De participatiewijzers sluiten inhoudelijk aan bij de eisen van de Omgevingswet, maar missen juridische afdwingbaarheid. Ook zijn er nog onbenutte kansen om bij complexe projecten meer grip te krijgen op het participatieproces. Daarbij bieden andere gemeenten inspirerende voorbeelden, die ook voor Wijchen relevant kunnen zijn.

De Rekenkamer deed drie aanbevelingen:

1. Kom met een voorstel voor een participatieverordening, ter vervanging van de bestaande inspraakverordening. Dit is een wettelijke verplichting vóór 2027.

2. Verduidelijk het participatiebeleid zodat initiatiefnemers en betrokkenen beter weten waar zij aan toe zijn, en verwachtingen realistischer kunnen worden gemanaged.

3. Pas de Participatiewijzer aan, onder meer door aanvullende processtappen op te nemen die zorgen voor goedkeuring van participatieplannen en het signaleren van mogelijke bezwaren.

Met deze aanbevelingen beoogt de Rekenkamer de effectiviteit en doelmatigheid van het gemeentelijke participatiebeleid te vergroten. Een helder en concreet kader draagt niet alleen bij aan juridische zekerheid, maar versterkt ook het vertrouwen van inwoners en initiatiefnemers in het participatieproces.

2.3 Landelijk DoeMee-onderzoek Energiebesparingsplicht

In 2024 heeft de Rekenkamer Wijchen deelgenomen aan het landelijke DoeMee-onderzoek naar het toezicht en de handhaving van de energiebesparings- en informatieplicht bij bedrijven en instellingen. Dit gebeurde in samenwerking met de rekenkamers van de andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen. Aan het onderzoek namen in totaal 109 decentrale rekenkamers deel, onder coördinatie van de Vereniging van Rekenkamers (VvR). De Algemene Rekenkamer voerde gelijktijdig een eigen onderzoek uit, waarbij gebruik werd gemaakt van de resultaten van het DoeMee-onderzoek.

Het onderzoek laat zien dat toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht niet alleen bijdragen aan de naleving van wet- en regelgeving, maar ook een belangrijke en

kosteneffectieve bijdrage leveren aan de energietransitie. Door energiebesparing worden CO_2-uitstoot en energielasten verlaagd, het elektriciteitsnet ontlast en ontstaat er ruimte voor andere vormen van duurzame energieopwekking.

De Rekenkamers Rijk van Nijmegen gaven op basis van het landelijke DoeMee-onderzoek van de Vereniging van Rekenkamers, het onderzoek van de Algemene Rekenkamer en het verdiepende onderzoek van de Rekenkamer Oost Nederland, drie centrale aandachtspunten mee aan de raden:

a. Blijf afspraken maken met de ODRN over de uitvoering van toezicht en handhaving.
b. Zorg voor continuïteit van de financiering na het wegvallen van de financiële ondersteuning van provincie en Rijk.
c. Ondersteun het (zo goed mogelijk) monitoren van de energiebesparing door toezicht en handhaving.

Daarnaast hebben de rekenkamers nog twee meer procesmatige aandachtspunten voor de raden:

a. Vraag aan het college van B&W om u in de jaarlijkse rapportage over de opvolging van aanbevelingen van uw rekenkamer (Gemeentewet, artikel 185a) ook te informeren over de invulling van bovenstaande aandachtspunten en de daarmee bereikte resultaten.
b. Verzoek uw vertegenwoordiger in het AB van de ODRN deze brief en bijlagen te agenderen.

Tot slot gaf de Rekenkamer Wijchen het volgende aandachtspunt specifiek gericht aan de raad van Wijchen:

- De energiebesparingsplicht kan een waardevolle rol spelen in de realisatie van de duurzaamheidsambities van de gemeente Wijchen. Het benutten van deze wettelijke verplichting als instrument binnen de bredere duurzaamheidsaanpak, bijvoorbeeld binnen de Lokale Energiestrategie (LES), kan helpen om ambities concreet en meetbaar vorm te geven.

De gezamenlijke bevindingen zijn vastgelegd in een brief van de rekenkamers uit het Rijk van Nijmegen, die is aangeboden aan de gemeenteraden en aan het Algemeen en Dagelijks Bestuur van de ODRN.

3. Vergaderingen en andere activiteiten

3.1 Vergaderjaar 2024

Tijdens vergaderingen bespreekt de Rekenkamer primair de voortgang van lopende onderzoeken en secundair relevante ontwikkelingen en actualiteiten die van invloed zijn op lopende onderzoeken. In 2024 heeft de Rekenkamer Wijchen tien vergaderingen gehouden. Daarnaast vonden er diverse fysieke overleggen plaats die specifiek gericht waren op de voortgang van lopende onderzoeken. Er waren ook verschillende digitale overleggen over lopende onderzoeken.

De voorzitter van de Rekenkamer heeft, wanneer daar aanleiding toe was, deelgenomen aan vergaderingen van de Auditcommissie. In het bijzonder is de Rekenkamer om advies gevraagd in het kader van het traject dat de Auditcommissie heeft doorlopen met betrekking tot de aanbesteding van de accountant.

De Rekenkamer heeft in 2024 twee keer overleg gevoerd met de klankbordgroep van de Rekenkamer. Deze gesprekken leverden waardevolle input op voor de bepaling van de onderzoeksagenda. Op basis van de inbreng uit deze overleggen is een actuele groslijst van mogelijke onderzoeksonderwerpen opgesteld. Deze groslijst is opgenomen in het jaarplan 2025 en vormt de basis voor de verdere programmering van onderzoeken in het komende jaar.

Tot slot was de Rekenkamer Wijchen in 2024 actief betrokken bij het regionaal overleg van de rekenkamers in het Rijk van Nijmegen. Dit doet de Rekenkamer samen met de rekenkamers van de gemeenten Nijmegen, Berg & Dal, Beuningen, Heumen, Druten, Mook & Middelaar. Doel is om de regionale samenwerking te versterken en gezamenlijk op te trekken bij het uitvoeren van onderzoeken op dossiers die alle deelnemende gemeenten raken. Daarnaast vond afstemming plaats over het gezamenlijk optrekken richting de gemeenteraden in de regio, wat resulteerde in een gezamenlijke brief over het onderzoek naar de energiebesparingsplicht. De Rekenkamer heeft drie keer in regionaal verband vergaderd.

3.2 De Klankbordgroep

De raad heeft een klankbordgroep rekenkamer benoemd. Deze klankbordgroep draagt bij aan: a. Het bevorderen van een goede relatie tussen de raad en de Rekenkamer. b. Een goede aansluiting van onderzoeken bij de behoeften van de raad. De klankbordgroep bestaat uit een afvaardiging vanuit alle raadsfracties. De Rekenkamer vergaderde in 2024 twee keer met de klankbordgroep.

3.3 Leden klankbordgroep

Kernachtig Wijchen: Henk-Jan Grobbe, CDA: Marlien Joosse, GroenLinks: Henry Tiemessen, D66: Miranda Muller, PvdA: Katja Jamin, Wijchen Lokaal: Leo Herms, VVD: Twan Haerkens

3.2 Overige producten

Het hoofdproduct van de Rekenkamer bestaat uit de onderzoeken. In aanvulling hierop heeft de Rekenkamer in 2024 ook een informatienota aangeboden aan de gemeenteraad.

Deze nota had betrekking op de meta-analyse Woonbeleid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRR) (thans Vereniging van Rekenkamers NvR). In deze meta-analyse zijn lessen samengebracht uit tientallen rekenkameronderzoeken naar woonbeleid in andere gemeenten. De Rekenkamer Wijchen achtte deze informatie waardevol ter ondersteuning van de besluitvorming over de nieuwe Woonvisie van de gemeente Wijchen (2024-2028).

De informatienota benoemde onder meer het belang van een actuele, op onderzoek gebaseerde woonvisie, het koppelen van concrete acties aan beleidsdoelen, en het versterken van de kaderstellende en controlerende rol van de raad. Door deze nota onder de aandacht te brengen, heeft de Rekenkamer beoogd de raad op een laagdrempelige manier te voorzien van relevante inzichten uit de rekenkamerpraktijk.

4. Personele bezetting

In 2024 bestond de Rekenkamer Wijchen uit drie onafhankelijke leden, waaronder de voorzitter. Conform de Gemeentewet zijn de leden van de Rekenkamer voor een zittingstermijn van zes jaar benoemd.

Rekenkamer-lid	Datum benoeming	Einde termijn	Herbenoembaar
Ron Soehawan (voorzitter)	1 juli 2023	1 juli 2029	Ja
Paula den Hartogh (lid)	1 juli 2023	1 juli 2029	Ja
Karin Homan (lid)	1 juli 2023	1 juli 2029	Ja

De Rekenkamer werd in 2024 vanuit de griffie ondersteund door Thomas Tielen als ambtelijk secretaris. De Rekenkamer is tevreden over de door de gemeenteraad beschikbaar gestelde capaciteit en spreekt haar waardering uit voor de ondersteuning. Deze ondersteuning draagt in belangrijke mate bij aan het borgen van de verbinding tussen de Rekenkamer en de gemeenteraad.

5. Financiële verantwoording

In 2024 heeft de Rekenkamer het toegekende budget als volgt besteed.

Omschrijving	Begroot 2024 (€)	Realisatie 2024 (€)	Verschil (€)
Presentiegeld + reiskosten leden Rekenkamer	15.600	15.721	-121
Lidmaatschap van de NVRR	410	425	-15
Onderzoek 1: Effectiviteit armoedebeleid	25.150	16.000	9.150*
Onderzoek 2: Omgevingsparticipatie	11.150	4.580	6.570*
Onderzoek 3: DoeMee-Onderzoek energiebesparingsplicht	500	500	0
Overig	390	0	390
Totaal	**53.200**	**37.226**	**15.974**

**Toelichting op de verschillen bij onderzoek 1 en 2*
Het verschil tussen de begrote en gerealiseerde kosten bij onderzoek 1 (Effectiviteit armoedebeleid) en onderzoek 2 (Omgevingsparticipatie) is te verklaren doordat de eindafrekening van beide onderzoeken pas in 2025 heeft plaatsgevonden, bij de oplevering van het eindproduct. Hierdoor is een deel van de kosten niet in 2024, maar pas in 2025 in rekening gebracht.